

KAITSEMINISTER

KÄSKKIRI

05. august 2014 nr 297

Valikaine riigikaitse raames välilaagri kavandamise ja korraldamise juhised

Vabariigi Valitsuse 27. aprilli 2004. a määruse nr 151 „Kaitseministeeriumi põhimäärus“ § 15 punktide 1 ja 18 alusel:

1. Kinnitan „Valikaine riigikaitse raames välilaagri kavandamise ja korraldamise juhise“ (lisatud).
2. Tunnistan kehtetuks kaitseministri 13. juuli 2011. a käskkirja nr 215 „Valikaine riigikaitseõpetuse raames välilaagri kavandamise ja korraldamise juhised“.
3. Käskkiri teha teatavaks Kaitseväge peastaabile, Kaitseväe peastaabile, Kaitseressursside Ametile ja kaitseväeteenistuse osakonnale.

Sven Mikser
Kaitseminister

Mari-Liis Mänd
Kaitseväeteenistuse osakond

Valikaine riigikaitse raames välilaagri kavandamise ja korraldamise juhis

I Juhise eesmärk

Juhises tuuakse välja Kaitseväge, Kaitsealiidu ja Kaitseressursside Ameti ülesanded ning kohustused seoses Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusega nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kinnitatud valikaine „Riigikaitse“ (edaspidi *riigikaitseõpetus*) ainekavas ettenähtud välilaagrite korraldamisega ja läbiviimisega ning välilaagri õppetegevused ja varustuse loetelu.

II Riigikaitseõpetuse välilaagrite kavandamine

1. Riigikaitseõpetuse välilaagreid viivad läbi Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused ning erialased ühendused.
2. Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused koostavad igal aastal välilaagrite ajakava laagri korraldamise taotleja ja korraldaja vahelise kokkuleppe alusel hiljemalt välilaagrite eelneva aasta **15. oktoobriks**.
3. Riigikaitseõpetuse välilaagrite ajakava koostamise etapid (vt ka näidist):
 - 3.1 koolid esitavad esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui **laagrite eelneva aasta 1. oktoobriks** Kaitseväge või Kaitsealiidu struktuuriüksuse (pataljon, malev) ülemale vabas vormis toetuse taotluse näidates ära laagri korraldamiseks soovitud kuupäevad, ala, tiiru kasutamise, varustuse, transpordi, toitlustamise, instruktorite vajaduse jms;
 - 3.2 Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused annavad esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui **15. oktoobriks** taotlejale tagasiside taotluse rahuldamise osas ja teatavad struktuuriüksuse poolse kontaktisiku andmed;
 - 3.3 kavandatava **välilaagri toimumise aastale eelneva aasta 31. oktoobriks** esitavad koolid Kaitseressursside Ametile toetuse taotluse järgmisel aastal riigikaitseõpetuse välilaagri korraldamiseks ning riigikaitseõpetust õppima asunud õpilaste koguarvu;
 - 3.4 Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused lülitavad taotletud riigikaitsealaagrit oma väljaõppeürituste plaani;
 - 3.5 Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused edastavad välilaagrite eelneva aasta **15. oktoobriks** plaanitud riigikaitsealaagrite ajakava Kaitseressursside Ametile ning Kaitseväge peastaabi ja Kaitsealiidu peastaabi väljaõppeosakondadele;
 - 3.6 Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksused teavitavad Kaitseressursside Ametit ning Kaitseväge peastaabi ja Kaitsealiidu peastaabi väljaõppeosakondi aasta jooksul riigikaitsealaagrite ajakavas toimuvatest muudatustest;
 - 3.7 Kaitseressursside Amet koondab Kaitseväge ja Kaitsealiidu struktuuriüksuste poolt esitatud riigikaitsealaagrite ajakavad ühtseks väljaõppeplaaniks, haldab seda aasta jooksul ning avaldab selle Kaitseressursside Ameti kodulehel.

Näidis: riigikaitseõpetuse välilaagrite ajakava

2014 hiljemalt 1. oktoober	2014 hiljemalt 15. oktoober	2014 31. oktoober	2015 kevad/sügis
koolid esitavad KVle* ja KLe* toetuse taotluse 2015. aastal välilaagri korraldamiseks	KV* ja KL* annavad koolidele, KRAle, KVPS ja KLPS väljaõppeosakondadele taotluste rahuldamise kohta tagasiside	koolid esitavad KRAle laagrite läbiviimiseks rahalise toetuse taotluse	laagrite toimumine

Kasutatud lühendid:

KV*	Kaitseväge struktuuriüksus
KL*	Kaitseliidu struktuuriüksus
KVPS	Kaitseväge peastaap
KLPS	Kaitseliidu peastaap
KRA	Kaitseressursside Amet

III Riigikaitseõpetuse välilaagrite korraldamine

- Välilaagrite õppetegevused ja -sisu ning varustuse loetelu on sätestatud käesoleva juhise Lisas.
- Välilaagrites õppetegevuse läbiviimisel arvestatakse Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõpet reguleerivates dokumentides sätestatut.
- Välilaagri õppetegevuses rakendab õpilane riigikaitseõpetuse tundides saadud teoreetilisi teadmisi ainekavas nõutud oskuste tasemel.

IV Riigikaitseõpetuse välilaagrite läbiviimise rahastamine ja vahendite tagamine

- Kaitseressursside Amet katab välilaagrite korraldamise koolipoolsed kulud (sh toitlustus, transport, õppevahendid) vastavalt Kaitseressursside Ameti peadirektori kinnitatud korrale.
- Kaitseväge ja Kaitseliidu struktuuriüksused tagavad õppetöö läbiviimiseks vajalikud instruktorid ning juhise Lisas toodud välilaagrite korraldamiseks vajalikud vahendid (sh varustus).
- Kaitseväge ja Kaitseliit tagavad riigikaitseõpetuse välilaagrit läbiviivate instruktorite tasustamise.

V Riigikaitseõpetuse välilaagrite koordineerimine ja järelevalve

- Riigikaitseõpetuse välilaagrite korraldamist planeerib ja koordineerib Kaitseväge peastaabis ning Kaitseliidu peastaabis väljaõppeosakond.
- Koolid esitavad vastavalt Kaitseressursside Ameti peadirektori kinnitatud korrale laagrite läbiviimise kohta toetuse kasutamise aruande.
- Kaitseressursside Amet hindab riigikaitseõpetuse vastavust riigikaitseõpetuse ainekavale ning annab laagri läbiviijatele ja Kaitseministeeriumile toimunu kohta tagasiside.

Välilaagri õppetegevused ja varustuse loetelu

I Õppetegevused ja –sisu ning õpitulemused

1. Riviõpe (2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tegutseb ühtse meeskonnana organiseeritult jao ja rühma koosseisus;
- 2) saab aru sõjaväelisest rivikorrast ning oskab esmaseid rivivõtteid paigal ja liikumisel kolonnis.

Õppesisu

Praktiliste harjutuste vaheetapid algavad ja lõpevad rivikorras, mille käigus omandatakse üldised oskused rivis liikumiseks.

2. Isiklik ja rühmavarustus (2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane tunneb ning oskab kasutada üksikvõitleja ja allüksuse üldvarustust ning teab selle otstarvet.

Õppesisu

Õpitakse tundma üksikvõitleja ja rühmavarustust, selle otstarvet, praktilist kasutamist ning hooldamist.

3. Rännak üksuse koosseisus ja üksikvõitleja liikumine maastikul (3 + 2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul oskab õpilane liikuda päeval ja öösel jalgsi rännakukolonnis ning üksikvõitlejana maastikul.

Õppesisu

Õpitakse tundma ning harjutatakse erinevaid liikumisviise üksuse koosseisus ja üksikvõitlejana ümberpaiknemisel, kasutatakse käemärke ning harjutatakse tegevusi nende järgi.

4. Välilaagri püstitamine ja eluolu välitingimustes, telgirutiinid. Keskkonnakaitse (2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb kaitseväelist rutiini ja päevaplaani;
- 2) tunneb telgirutiini;
- 3) täidab erinevaid ülesandeid välitingimustes jao koosseisus majutusala püstitamisel;
- 4) valmistab ette ja lõpetab väljaõppelaagri, vähendades väljaõppe tegevuse mõju loodusele, sh hoides ära reostuse ja metsatulekahju;
- 5) tunneb keskkonnakaitse põhimõtteid välitingimustes majutuse korraldamisel.

Õppesisu

Harjutatakse üksuse majutuse korraldamist välitingimustes, paiknemisala ettevalmistamist, telkide püstitamist, söögi- ja hügieenialade ettevalmistamist.

5. Toitlustamine ja hügieen välitingimustes (2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane tunneb ning täidab välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid.

Õppesisu

Harjutatakse toitlustamise korraldamist välitingimustes koos sooja toidu ettevalmistamise ja 24 h kuivtoidupakkide kasutamisega.

6. Orienteerumine maastikul (4 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) orienteerub kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul;
- 2) määrab kaardil direktsiooninurga, maastikul kompassi järgi asimuudi ja Kaitseväe kaardil UTMi koordinaate;
- 3) orienteerib maastikul kompassi järgi kaardi ning liigub mööda etteantud marsruuti;
- 4) tunneb õist orienteerumist piiravaid tegureid.

Õppesisu

Harjutatakse kaardi ja kompassi tundmist vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul, oma asukoha määramist, kauguste määramist ning objektidele osutamist erineval maastikul ja erinevas valguses.

7. Varjumine ja varjatud liikumine maastikul (6 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane tunneb ja kasutab peamisi moondamise ning varjatud liikumise võimalusi erineval maastikul ja erinevas valguses.

Õppesisu

Harjutatakse erinevaid moondamise ja varjatud liikumise võimalusi. Õpitakse tundma, miks asjad on nähtavad erinevas keskkonnas ja valguses.

8. Esmaabi välitingimustes (2 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab tegutseda hädaolukorras; tunneb ja kasutab üldiseid esmaabivõtteid, elustamise põhimõtteid ning välioludes ellujäämist; oskab kutsuda abi;
- 2) teab ja oskab kasutada erinevaid kannatanu transportimise võtteid;
- 3) tunneb võimalikke käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid ning oskab neid kasutada;

Õppesisu

Harjutatakse üldisi esmaabivõtteid ja elustamist ning õpitakse tundma välioludes ellujäämise põhitõdesid.

9. Relvaõpe, laskeõpe ja ohutushoid (10 tundi)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb ning järgib relvadega ümberkäimise ohutuseeskirju ja –nõudeid;
- 2) võtab iseseisvalt laskeasendeid ja kasutab õiget päästmistehnikat;

- 3) käitub lasketiirus turvaliselt laskmiskäskluste järgi;
- 4) sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all.

Õppesisu

Õpitakse tundma Kaitseväes kasutusel olevaid käsitulirelvi. Harjutatakse automaadi käsitsemist ning erinevaid laskeasendeid. Õpitakse tundma ohutushoidu. Osaletakse praktilisel laskeharjutusel juhendaja kontrolli all.

II Välilaagri varustuse loetelu näidis

10. Kohustuslik rühmavarustus

- 1) telgikomplekt
- 2) välimajutuse maskeerimisvarustus
- 3) saag, labidas, kirves
- 4) petrooleumlamp
- 5) kompassid (paari peale)
- 6) kaardid (paari peale)
- 7) sanitari meditsiinikomplekt MK 2
- 8) tulekustuti (1 kustuti ühele telgikomplektile)

11. Õpilase isikliku varustus

- 1) välivorm vastavalt aastaajale (vormikuub, püksid, müts, saapad, T-särk, sooja aluspesu särk, vihmaülikond)
- 2) katelokikomplekt
- 3) priimus
- 4) söögiriistad
- 5) veepudel
- 6) magamiskott
- 7) alusmatt
- 8) telkmantel
- 9) seljakott
- 10) kolmnurkrätik
- 11) rakmed
- 12) kiiver
- 13) nuga
- 14) taskulamp (militaar).

12. Kuluvarustus (mh maskeerimisvärvid 1 pulk/tuubide komplekt 15 õpilase kohta) vastavalt laagrist osavõtjate arvule.

13. Laagri läbiviimise õppevahendid (kompassid, topograafilised kaardid jms) ning laskemoon ja imitatsioonivahendid (lõhkepakett – 1 pakett viiele õpilasele; valgustusrakett – 1 rakett viiele kursuslasele; paukpadrun – 100 pp laagri kohta).

14. Toitlustamine

Ühele õpilasele

Vesi: 10 liitrit üheks ööpäevaks

Toit: * 1 kuivtoidupakk + katlatoit

* võimalusel 2 Kaitseväe kuivtoidupakki